№ 5. Warszawa, dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1873 roku. Rok II.

TYGODNIK PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ROLNICTWA, PRZEMYSŁU i HANDLU.

WARUNKI PRENUMERATY:
w Warszawie, rocznie rsr. 5 kop. 40,—kwartalnie z odnoszeniem do domu rs. 1 k. 35.— na Prowincji, rocznie rsr. 7 k. 20,—półrocznie rsr. 3 kop. 60,—kwartalnie rsr. 1 kop. 80.
Prenumerować można we wszystkich księgarniach i kantorach pism perjodycznych.

Wydawcy L. Redlich i A. Bachner.
Redakcja i Ekspedycja Główna
przy ulicy Zielnéj Nr. 29.

AGENCJE GŁÓWNE:
w Petersburgu, w księgarni B. M. Wolffa,—w Wilnie, w księg. J. Zawadzkiego,—w Odessie, w ks. G. Rousseau.—w Żytomierzu, w księg. K. Budkiewicza,— w Krakowie, w ks. D. E. Friedleina,—we Lwowie, w księg. K. Wilda,—w Poznaniu, w ks. F. H. Richtera.
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą po 5 kop. od wiersza lub za jego miejsce.
Do ogłoszeń mogą być dodane próby w naturze.

Wiadomości urzędowe

Okólnik ministra finansów do zarządzających dochodami akcyznemi: O udziale kontroli państwa w sprawdzaniu dochodów akcyznych i o niektórych zmianach w dostarczanéj przez zarządy akcyzne do izb kontrolujących rachunkowości. (z 30 listopada 1872 roku. Nr. 1,107).

Dla wyszukania sposobów w celu usunięcia wątpliwości, wynikłych przy rewizji rachunkowości wydziału akcyzy od trunków, za wzajemnem porozumieniem się pomiędzy kontrolą państwa a ministerstwem finansów, ustanowiona była przy pierwszéj, oddzielna komisja z przedstawicieli obu wydziałów. Obecnie pomieniona komisja skończyła swe zatrudnienia, i jak się okazuje z jéj protokółu, kwestje podlegające rozważeniu komisji dotyczyły: po 1-e, udziału kontroli państwa w faktycznem sprawdzaniu dochodów akcyznych; po 2-ge, zmian i uzupełnień w dostarczanéj przez zarządy akcyzne izbom kontrolującym rachunkowości; i po 3-e, wyjaśnienia niektórych wątpliwości, wynikłych przy zastosowaniu ustawy o trunkach i wydanych w jéj uzupełnieniu przepisów.

I. O udziale kontroli państwa w faktycznem sprawdzaniu dochodów akcyznych.

Po roztrząśnięciu projektów komisji, dotyczących téj kwestji i po porozumieniu się pomiędzy kontrolą państwa a ministerstwem finansów, uznano za możliwe i pożyteczne, dopuścić udział kontroli państwa w faktycznem sprawdzaniu zakładów wyrabiających trunki, podlegające opłacie akcyzy i fabryk tytoniowych.

W tym celu nadaje się izbom kontrolującym prawo delegowania, według uznania zarządzającego izbą, jednego ze swych urzędników, dla atentowania:

1. Przy odbywanym przez urzędników akcyznych pomiarze naczyń, w gorzelniach, browarach, fabrykach miodu i dystylarniach wódek, podlegających opłacie akcyzy.

2. Przy połączeniu przyrządu kontrolującego z aparatem dystylacyjnym, przed zaczęciem pędzenia okowity.

3. Przy perjodycznéj rewizji odejmowania prób z kontrolującego przyrządu Stumpe.

4. Przy perjodycznych rewizjach wymienionych zakładów i fabryk przez urzędników nadzoru akcyznego.

O zamiarze skorzystania z prawa udziału w faktycznem sprawdzaniu zakładów fabryk, zarządzający izbą kontrolującą zawiadamia miejscowy gubernialny lub okręgowy zarząd akcyzny, który ze swéj strony, obowiązany jest, na żądanie izby kontrolującéj, o ile można wcześnie, dostarczyć dokładne wiadomości o czasie, w którym urzędnicy akcyzni powinni znajdować się w tym lub innym zakładzie lub fabryce, dla spełnienia wyżéj wymienionych obowiązków, przy których dopuszcza się udział urzędnika kontrolującego z wzkazaniem miejsca znajdowania się każdego zakładu; w razie zaś późnego odesłania zawiadomienia do izby kontrolującéj, wyjaśnić przyczyny, z powodu których wczesne zawiadomienie było niemożliwe. Po otrzymaniu tych wiadomości od uznania zarządzającego izbą kontrolującą zależy skorzystanie lub nie skorzystanie z prawa delegowania swego urzędnika lub osobistego udania się do tego lub owego zakładu lub fabryki, dla udziału w czynnościach nadzoru akcyznego; lecz nadzór akcyzny w żadnym razie nie jest obowiązany oczekiwać na przybycie urzędnika kontrolującego do zakładu lub fabryki, dłużéj nad wyznaczony na rewizję termin.

Wrazie powstałéj wątpliwości, przy rewizji w izbach kontrolujących protokułów, co do prawidłowości oznaczenia objętości naczyń w fabrykach, dozwala się zarządzającemu izbą kontrolującą, udać się do zarządu akcyznego z prośbą o weryfikację, podczas przerwy lub ustania pędzenia okowity, pomiaru naczyń w zakładach, w obecności deputata ze strony izby, ze wskazaniem przy tem w saméj odezwie powodów takiéj wątpliwości. Po przybyciu do zakładu lub fabryki, urzędnik kontrolujący, tak w tym, jak i w poprzednim wypadku, to jest przy udziale w ogóle w faktycznem sprawdzaniu zakładów i fabryk, nie ma prawa wydawać jakichkolwiek bądź rozporządzeń, ani wdawać się z właścicielem składu, fabrykantem lub zarządzającym zakładem lub fabryką w objaśnienia czynności urzędników akcyznych ani spisywać protokułów, ale obowiązany jest podpisywać zaznaczenia rewizyjne w księdze, które obowiązkowo powinny być podpisywane, oprócz urzędników akcyznych, i przez samych właścicieli zakładów i fabrykantów lub odpowiedzialne osoby w zakładzie lub fabryce. W razie takiéj różności zdań z nadzorem akcyznym, która nie mogła być załatwiona po wzajemnych wyjaśnieniach, urzędnik kontrolujący obowiązany jest napisać szczegółowe w tym przedmiocie zaświadczenie w księdze zakładu lub fabryki i donieść o tem izbie, dla zniesienia się z zarządzającym dochodami akcyznemi.

D. W. (D. c. n.)

TEORJA
przemysłowéj szarlatanerji.

Szarlatanerja, lubo arcydawna, okazała się jednak w nowszych dopiero czasach, jako jedna z sprężyn chorobliwego życia ekonomicznego. Z pomiędzy tysiąca bieżących zjawisk życia ludzkiego i społecznego, szarlatanerja jest najbardziéj nieujętnem. Istota jéj na tem właśnie polega, że występuje szeroko i na wielką skalę, ale rozpływa się pod ręką chcącego ją ująć.

Właściwie szarlatanerja jest równoznaczna z kłamstwem. Kłamstwo jednak, jak wiadomo, bywa najrozmaitszego rodzaju. W formie najzuchwalszéj, stawia ono w miejsce prawdy—najzupełniejsze jéj przeciwieństwo;

w formie łagodniejszéj, stara się ukryć skrzywić rzeczywisty stan rzeczy, dodać coś do niego, lub też coś od takowego ująć; albo też stara się ono dać prawdziwemu położeniu rzeczy znaczenie inne od rzeczywistego.

Pomijając duchowe rodzaje szarlatanerji naukowéj, artystycznéj, politycznéj i religijnéj,—weźmiemy pod skalpel rozwagi szarlatanerję najzwyczajniejszą, ekonomiczną, handlową i przemysłową. Zasadza się ona na fałszowaniu faktów przemysłowych i ich znaczenia. Fałszowanie to dokonywa się w celu wyzysku; mową jéj zwykle reklama.

Przebiegając wszystkie fazy produkcji, od poszukiwania aż do spożycia, napotykamy szarlatanerję we wszystkich tych stadjach.

Naprzód fałszuje ona rzekome potrzeby, tworząc w drodze reklamy popyt dla niezliczonych, zupełne zbytecznych rzeczy i drobnostek, wychodzących z jéj warsztatów; wywołuje sztuczne poszukiwanie, które, zaledwie się pojawia, natychmiast znika. Zmienność mody, w części tylko wynika z kaprysu konsumentów, w większéj daleko części pochodzi ona z władającéj produkcją szarlatanerji, która nie życzy sobie by towar, znajdujący się w rękach publiczności zbyt długo był w użyciu—dla tego stara się o prędkie zstarzenie takowego, ażeby produkcja jaknajprędzéj znów miała co do roboty.

Tak samo szarlatanerja fałszuje wartość towaru wyprodukowanego. Tworzy ona rzeczy, mające służyć potrzebom prawdziwym poszukiwaniu uzasadnionemu, ale bynajmniéj nie czyniące temu zadość. Tutaj należą zwłaszcza rozliczne, na wszystko, tak zwane cudowne leki.

Działalność szarlatanerji w usługach zysku, jest bardzo prosta. Idzie tylko o sfałszowanie, przesadzenie o ile możności kosztów produkcji; tem samem już otrzymuje się sfałszowanie ceny towarów. Różnica między wartością prawdziwą a fałszywą towaru, płacona przez oszukanych spożywców, jest osiągniętem przez szarlatanerję podwyższeniem zysku. Sztuka polega tutaj na fałszowaniu materjału surowego lub roboty, lub co jeszcze korzystniejsze, jednego i drugiéj. Produktowi nadaje się pozór, że w nim cenniejszy materjał, że więcéj kosztował roboty niż w rzeczywistości.

Im złudzenie większe, tem dłużéj można z niego korzystać; im ono większe, tem i zysk znaczniejszy, ale też podstęp tem prędzéj się wykrywa. Przy towarach zatem, o których producent z góry już wie, że, choćby nawet nie były wytworem szarlatanerji, prędko zostaną przez modę zmienione na inne, żależy mu na tem, żeby złudzenie to, jak najdaléj posunąć.

Fałszowanie materjału surowego przeważnie staje się możliwem za pomocą różnych surogatów. Wszystkie surogaty, ściśle wziąwszy, same przez się są już oszukaniem, zacząwszy od niepozornéj cykoryi, aż do najdroższych fałszywych diamentów. Im większa różnica między przymiotami surogatu, a materjału, który ma zastępować, tem większy fałsz, choć zwykle tem łatwiéj się poznaje. Podrabianie materjałów surowych jest tem łatwiejsze, im materjał surowy bardziej jest skomplikowany. Stolarzowi trudno wetknąć nabywcy, jako dębowe—biurko z drzewa sosnowego, ale łatwiéj sfabrykować czekoladę, kawę, herbatę, gałki muszkatałowe i t. p.—z bobu, grochu, siana, mąki, wiór lub klajstru. Fałszowanie materjałów surowych, gra szczególniejszą rolę przy fabrykacji napojów spirytualnych.

Zupełnie innego rodzaju jest oszukaństwo i szarlatanerja w pracy. Może ona być wykonywaną, tak przez przedsiębiercę względem publiczności, jak znów przez robotnika względem pracodawcy i sięga od najniższych do najwyższych warstw pracowniczych. Dopuszcza go się, w zakresie swych zajęć, nietylko terminator, marnujący więcéj niż potrzeba czasu przy posyłce, zarówno jak wysoki urzędnik, mówiący o wielkim ciężarze i zasługach swéj pracy, lubo przepędza w biurze tylko trzy do czterech godzin dziennie, a z tych jeszcze dwie traci na czytaniu gazet i gawędce. W przemyśle i rękodziełach oszustwo i fałszerstwo przejawia się w tem, zwłaszcza, że skleja, zbija, zszywa, lutuje rzeczy, które winny być zrobione z jednego kawałka; że to co winno być zszyte zlepia tylko klajstrem; towar lichy, pośledni, opakowuje jak wyborowy, albo w tem sposób, że kupujący wad nie dostrzega, albo te ukryte są o tyle, by do pierwszego użycia towaru były niewidzialne. Ile stąd złego wypływa dla przemysłu, łatwo odgadnąć.

Nazywa się to gładkobrzmiącą nazwą: robienia interesów.

Najgrubsza bezczelna szarlatanerja najmniéj jest niebezpieczna, gdyż najmniéj może być utajona i łatwo się demaskuje. Przeciwnie mniéj grube praktyki fałszerstwa przemysłowego, zmuszają nieraz nawet najuczciwsze firmy do posługiwania się pozorami temi i owemi, dla wytrzymania konkurencji z blagą, która najprzód z praktyk tych zrobiła użytek. W każdym razie rzetelny przemysłowiec, stara się zawsze przetrzyznać ataki szarlatanerji odnośnéj, dopóki konsumenci na fałszerstwie w produktach współzawodników jego sami się nie poznają i do jego rzetelnego towaru nie zwrócą. Często jednak niestety, wyczekiwanie to niekorzystnie wypada. Pomimo bowiem że towarzystwa, czasopisma i różne dzieła treści technicznéj popularnéj, starają się wyjaśnić konsumentowi w czem leży jego korzyść, szarlatanerja jednak posiada tę przewagę, że zajmuje się fałszerstwem jednego tylko jednym tylko lub niewielu produktów, przez co łatwiéj przychodzi jéj ukryć wady tych przedmiotów—niż konsumentowi rozlicznych wyrobów, znać dobrze wady ich wszystkich i nie dać się złapać. Tém bardziéj zwłaszcza, iż z istotą reklamy i szarlatanerji połączona moda, przerzuca od jednego towaru do drugiego uwagę spożywców, a ci nie zawsze mają czas i ochotę sprawdzania, czy to co kupują, jest dobre i prawdziwe; dla nich najczęściéj jest dostatecznem, byle było nowe.

Rozliczne rodzaje przedsiębierstw przemysłowych, bardzo rozmaicie nadają się do różnych zastosowań fałszerstwa i sztuczek szarlatanerji. Niektóre gałęzie przemysłu, bardzo są pod tym względem podatne fabrykacja np. zabawek i towarów galanteryjnych, wyroby cukiernicze, fryzjerskie, parfumerje, leki uniwersalne i t. p., w których publiczność często za szarlatanerją ubiega się i goni, a przez to do jéj powodzeń i zuchwalstwa sama się przyczynia. Inne gałęzie przemysłu, służące nie bezpośrednio konsumcji, lecz do innych celów, np. fabryki machin, wcale lub bardzo mało, nadają się do podobnych nadużyć. Sumienność ta ich jednak częstokroć nie jest cnotą, ale koniecznością; pracują bowiem nie dla lekkomyślnych mas konsumentów, lecz dla wyrachowanych przedsiębierców i znawców fachowych, dostrzegających każdą wadę wyrobu, karzących cofnięciem się z stałéj klienteli. Ważną w tym względzie rolę odgrywa sumienny kupiec. Wprawne jego oko, łatwiéj niż publiczność, odkrywa ukryte wady towaru, wie on lepiéj jeszcze niż producent, jaką wartość i cenę dany wyrób mieć może. Mniéj sumienny przeciwnie korzysta z nieświadomości kundmanów. Dostarczając publiczności zły towar zamiast dobrego, na fabrykanta w razie potrzeby winę swoją zwala; toż samo czyni przy podwyżce cen, która zawsze idzie na karb ostatniego, lubo nie zawsze od niego wychodzi. Natomiast względem producenta, trzyma się on innéj polityki. Tutaj chęć zysku, nakazuje mu skarżyć się zawsze na produkt, choćby ten był dobry, utyskiwać ciągle na zły odbyt, choćby był nawet ożywiony. Zachwalając towar przed publicznością, gani takowy przed producentem. Zawsze jednak udaje życzliwego sługę tak pierwszéj, jak i drugiego. Korzysta zatem z pośredniczego swego stanowiska, na obydwie strony.

Przedsiębiercy przemysłowi, wytrawniejsi niż publiczność, wiedzą o tem i z góry interes, odpowiednio do tego się urządza. Oni i pośrednicy kupieccy, lubo współzawodniczą pod względem zysku, jednakowoż ściśle są połączeni i w związku tym zaczepno-odpornym szukają wynagrodzenia za to, że każde trwałe zmniejszenie kosztów i ulepszenie fabrykacji, w rezultacie wychodzi na dobre publiczności.

Publiczność wreszcie kupująca, to tysiącogłowe, dobroduszne i lekkomyślne stworzenie, które nieprędzéj traci cierpliwość, aż

chyba się przekona, że je zamierzają ze skóry obedrzeć. Wie ona nieraz i przeczuwa wybryki i nadużycia fałszerstw i szarlatanerji a jeśli je znosi, to bardziéj z wygodnisiostwa niż z niewiadomości. Leży to już w charakterze spożywców. Najprzezorniejsi przemysłowcy i kupcy—stają się lekkomyślnymi i wspaniałomyślnymi, gdy idzie o kupno w celach ich własnéj domowéj konsumcji.

PORÓWNANIE HANDLU,

Szczecina i Gdańska.

(Dokończenie).

Handel *métalami* i wyrobami metalowemi zwiększył się znakomicie w roku pomienionym, a po zawarciu pokoju z Francją, podwoiła się potrzeba materjałów na kolejach żelaznych; powiększono i pomnożono warsztaty, a materjał surowy, jak również wyroby podniosły się w cenie. Do Szczecina, wprowadzono żelaza surowego około 1¾ mil. cent. (wywieziono 24,000 cent. w sztabach żelaznych), stali 138,990 cent. (wywieziono 1,348 cent.), szyn kolejowych 194,439 cent., blachy żelaznéj i płyt. 47,424 centn., rur żelaznych kutych 48,765, grubych kutych towarów żelaznych 150,762 centn. i t. d., ołowiu 5,485, miedzi 52,595, cynku 58,286 cent.;— jednakże podane tu cyfry, co do żelaza surowego i towarów żelaznych, nie dają jeszcze zupełnego obrazu obrotu handlowego w tym artykule, znaczne bowiem partje żelaza przechodzą kolejami, a przeto albo Szczecin omijają, lub też przez dotychczasowe urzędy kontrolne nie są z téj przyczyny notowane. I w Gdańsku także zwiększył się w ostatnich latach handel żelaza, małe nawet kuźnice, które od dość dawna niewiele wyrabiały, obecnie w ciągłym są ruchu, i nie mogą dostarczyć dosyć kutego żelaza, które jest bardzo poszukiwane. Zwiększył się także przywóz i potrzeba surowego żelaza, z powodu ogólnego podniesienia się ruchu przemysłowego w tutejszéj prowincji. Wprowadzono żelaza surowego i starego w kawałach 227,213 cent., w obec 107,731 cent. w r. 1870, i 90,320 cent., w r. 1869; sztab żelaznych około 217,227 cent., (wywieziono 93,000 cent.); szyn kolejowych około 1 mil. centn. (wywieziono Wisłą i koleją 963,273 centn.) a towarów żelaznych i stalowych włącznie z sztabami żelaznemi, wywieziono morzem, Wisłą i koleją 383,684 cent. Ołowiu i towarów ołowianych przywieziono przeszło 15,000 cent.; miedzi, mosiądzu, towarów miedzianych i mosiężnych 11,610 cent. I te cyfry w ogóle zapewne dla tych samych przyczyn co i w Szczecinie, nie podają całkowitego obrotu metali; faktem jest atoli widoczny wzrost i w téj gałęzi handlu. Nie ulega też wątpliwości, że handel żelazem i odnośny przemysł, wówczas dopiéro istotnie się wzniesie, gdy system protekcyjno-celny, niekorzystnie nań oddziaływający, zniesiony będzie.

Handel *solą* w Gdańsku bardzo się zwiększył. W roku 1871 obliczono obrót artykułu tego na 463,599 cent., w obec 292,026 centn. w roku poprzedzającym; (w téj liczbie, przeszło tranzito do Królestwa 137,124 cent.), jednakże i handel solą znacznie się powiększy, skoro zniesienie monopolu solnego w Królestwie rzeczywiście nastąpi. Przywóz soli do Gdańska, wynosił morzem 461,564, a koleją 26,891 ogółem przeto 488,455 cent. Do Szczecina wprowadzono morzem i koleją soli 142,000 cent. (prócz soli dla bydła), wywieziono 80,000 cent. koleją.

Co do innych artykułów handlu wymieniamy jeszcze następne: *sody* wprowadził Szczecin 334,717 cent. w obec 197,611 cent. w roku poprzednim; Gdańsk 62,451 cent., (z tego do Królestwa wysłano 53,105 centnarów. *Żywicy*: Szczecin 135.153 cent. (w obec 63,733 centn. w r. 1870); Gdańsk 19,699 cent. *Drzewa*: farbierskiego, Szczecin 78,526 cent. Hadel *bursztynu* był w Gdańsku wielce ożywionym. Z Anglji i Francji nadeszły znaczne zamówienia; popyt też na bursztyn surowy i korale bursztynowe do Chin i Japonji, bardzo się zwiększył, i dla tego też zamówienia w części tylko mogły być zaspokojone. Również obroty handlowe z Afryką i Anglją na korale liworneńskie chętnie prowadzono.

Spedycja, tak w Szczecinie jako też i w Gdańsku, w r. 1871 zwiększyła się znakomicie; przy dogodniejszéj i regularniejszéj komunikacji jak obecnie, interes spedycyjny na obydwóch tych placach handlowych, doszedłby daleko większych jeszcze rozmiarów. Dotychczas bowiem nie ma ze Szczecina do Swinemindy kolei, przy pomocy któréj możnaby dopiéro należycie z korzyścią rozwinąć handel wywozowy zamorski, prowadzony parowcami z Ameryką, Anglją, Rosją i t. d.

Drogi żelazne dotychczasowe, nie mogą obecnie wystarczyć potrzebom zwiększonego ruchu, a interes spedycyjny w Szczecinie zwłaszcza dużo na tém traci, że wiele artykułów handlowych do Rosji wychodzi wprost kolejami. Artykuły handlowe przez spedycje szczecińskie wysyłane, obliczono w przybliżeniu jak następuje:

90,000 cent. bawełny surowéj, 85,000 cent. przędzy bawełnianéj, 58,000 cent. płótna pakunkowego, około $1^7/_{10}$ mil. cent. żelaza surowego i starego w różnych kawałach, 194,000 cent. szyn kolejowych, 70,000 cent. lnu i konopi, 52,000 cent. miedzi nieprzerobionej daléj artykuły spedycyjne ze Szlązka, a między innemi:

39,000 cent. machin różnych, 58,000 cent. cynku surowego, 17,000 cent. blachy cynkowéj i t. d. Przy ostatnich przesyłkach okazywał się ciągły ubytek, albowiem zniżona opłata frachtowa na kolejach i regularnie kursujące parowce z portów Morza niemieckiego do wszystkich większych miast handlowych, transport do portów tegoż Morza niemieckiego czynią korzystniejszym. Za to spedycja ze Szczecina do Prus wschodnich i zachodnich i odwrotnie, bardzo ożywioną była. Z Gdańska wysłano między innemi, koleją wschodnio-pruską około 667,000 cent. szyn kolejowych, 333,000 cent. różnych towarów i 3,000 łasztów węgla; wodą pół mil. cent. różnych towarów, ¼ mil. cent. szyn i materjałów kolejowych, 9,000 łasztów węgla, i 100,000 sztuk cegieł ogniotrwałych (szamotowych). Dyrekcja kolei wschodnio-pruskiéj przez rozszerzenie i ułożenie taryfy będącéj w związku z innemi zagranicznemi, ułatwiła z korzyścią obroty spedycyjne Gdańska.

Przez otwarcie kolei z Brześcia litewskiego do Moskwy oraz do Kijowa—otworzą się dla handlu spedycyjnego Gdańska nowe źródła. Główne jednak widoki i korzyści tego naszego portu, leżą w budowie kolei Warszawskiej na Malborg i Mławę, — albowiem kolej ta ułatwi znakomicie bezpośrednią komunikację zarówno rynku Warszawskiego jak portu Gdańskiego, z głównemi placam zbytu: Anglją, Holandją i Francją.

Co się tyczy *obrotu pieniężnego i kredytowego* w roku 1871, takowy był zupełnie zadawalniający dla tak ożywionego handlu. Ogólny obrót Banku królestwa i Banku pomorskiego w Szczecinie wynosił 267 mil. tal. Dnia 31 grudnia 1871 r. miał bank rządowy w depozytach 851,950 tal., a w Banku pomorskim było w przecięciu w depozycie 933,000 tal. W Gdańsku wynosił ogólny obrót w Bankach królewskim, prywatnym i w Kasie akcyjnéj oszczędności 226 mil. tal., (w sumie téj, sam obrót Banku prywatnego, wynosił $118^1/_2$ mil. tal.). Zasługuje też na uwagę zwiększenie kapitałów depozytowych w Gdańsku; pozostało bowiem w r. 1871, w zapasie trzech powyżéj wymienionych banków, około $4^1/_2$ mil. talarów.

Nakoniec zaznaczamy, iż *zakłady fabryczne* w Szczecinie, np. machin, cementu, młyny parowe, parowe olejarnie, jako też fabryki chemiczne, odznaczały się w r. 1871 ogromnym ruchem i wielkie korzyści odniosły.

Oprócz towarzystwa kolei żelaznéj berlińsko-szczecińskiéj, znajduje się w Szczecinie 6 różnych akcyjnych towarzystw ubezpieczeń; bankowych towarzystw akcyjnych jest 23, z których 9 powstało w ostatnich 2-ch latach z kapitałem około $4^1/_2$ mil. tal.—Gdańsk nieco się zacofał w ruchu przemysłowym, pomimo iż z tyle korzystnego i z natury uposażonego położenia swego, mógłby znakomite odnosić korzyści. Jakkolwiek w handlu drzewa i zboża nie jedno trzeba jeszcze naprawić i przeszkody tamujące handel i przemysł usunąć,—to jednak z niniejszego poglądu porównawczego w ogóle okazuje się, że handel

portu Gdańskiego zawsze jest znakomity,— a przy energicznych usiłowaniach w rozwinięciu komunikacyjnych środków, Gdańsk na nowo odzyska owe niegdyś przeważne handlowe stanowisko, jakie z dawien dawna zajmował. Obecnie już w porcie Gdańskim, widzieć się daje zdwojony ruch handlowy, a oprócz nowourganizowego towarzystwa Banku zjednoczonego i Towarzystwa handlowego w ostatnim czasie powstały tam dwie fabryki chemiczne, wielki browar, walcownia żelaza' dwie fabryki cementu, fabryka szkła, olejarnia; z zakładów tych jedne już są w biegu,— a reszta się buduje. Prócz tego istnieją fabryki akcyjne: budowy większych statków parowych, fabryka machin, znaczne warsztaty budowy okrętów, fabryka do budowania wielkich cylindrów i t. d. Wszędzie widać ruch ożywiony i pracę; od wielu lat nie mieli tam rękodzielnicy, a mianowicie w dziale budownictwa, tyle do czynienia jak obecnie.

W Gdańsku, 9 października 1872 r. W.,..

PRZEGLĄD POLITYCZNO-FINANSOWY.

Warszawa, 2 lutego.

Budżet Cesarstwa na rok 1873. Minister finansów ułożył następujące wywody co do budżetu Cesarstwa na rok 1873.

I. Do budżetu na 1873 r. wniesiono:

Dochodów:

Zwyczajnych dochodów państwowych	495,220,001 rub.
Wpływów zwrotnych . . .	14,263,741 „
Zasobów specjalnie przeznaczonych na budowę kolei żelaznych i urządzenie portów	2,866,092 „
W ogóle dochodów .	157,349,834 rub.

Rozchodów:

Zwyczajnych rozchodów państwowych	994,192,329 rub.
Na niedobór w podatkach .	1,000,000 „
Rozchodów zwrotnych . .	19,263,741 „
Czasowych rozchodów na budowę kolei żelaznych i urządzenie portów z zasobów specjalnych	2,866,092 „
W ogóle rozchodów .	517,322,162 rub.

II. W porównaniu z budżetem państwa na 1872 r., dochody zwyczajne (rzeczywiste) na 1873 rok, powiększają się o 24,371,676 rub., dochody zwrotne zmniejszają się o 160,410 rub., zasoby specjalne na budowę kolei żelaznych i portów zmniejszają się o 4,059,234 rub., Tym sposobem ogólna suma wszystkich dochodów budżetowych, według budżetu na 1873 r. przewyższa takąż sumę dochodów 1872 r. o 20,152,032 rub.

Co do oddzielnych działów dochodów zwyczajnych porównanie obliczeń budżetowych 1872 i 1873 r. wykazuje, że w 29 pozycjach budżet dochodów w 1873 r. powiększa się o 27,386,585 rub., a w 7 pozycjach zmniejsza się o 3,014,909 rub.

Powiększenie dochodów głównie okazuje się w następujących pozycjach budżetu.

1. Dochód z podatków od trunków powiększa się o 4,173,178 rub., względnie do rozmiarów rzeczywistego wpływu tego dochodu w ostatnich latach.

2. Dochód z akcyzy od tytoniu powiększa się o 1,804,965 rub., na téj saméj podstawie.

3. Dochód z akcyzy od wyrobu cukru z buraków powiększono o 1,420,380 rub., w części w skutku powiększenia norm wyrobku na dobę przyrządów dobywających sok, stosownie do Najwyżéj zatwierdzonéj 10 czerwca 1872 r. uchwały rady państwa, w części na podstawie posiadanych wiadomości o pomyślnym urodzaju buraków cukrowych w roku bieżącym.

4. Dochód celny powiększono o 7,261,500 rub., w obec ciągłego wzrastania tego dochodu, odpowiednio do rozmiarów rzeczywistego wpływu, dochodów celnych.

5. Z takich samych względów rzeczywistego wpływu powiększają się dochody z opłat stęplowych (o 794,000 rub.), hipotecznych i kancelaryjnych (o 1,185,000 rub.) razem o 1,979,000 rub.

6. Dochód ze sprzedaży rozmaitych własności rządowych podwyższa się o 1,794,156 rub., głównie z powodu przeniesienia do téj pozycji części podatku czynszowego od byłych włościan rządowych gubernij zachodnich zamienionego na wypłaty skupowe.

7. Dochód z kolei żelaznych podwyższa się o rub. 1,870,870, z powodu powiększenia sumy wypłat od prywatnych towarzystw tych kolei, według zobowiązań względem skarbu.

8. Dochody z podatków i rozmaitych opłat w jenerał - gubernatorstwie turkiestańskiem podwyższają się o 1,546,470 rub., głównie z powodu wniesienia do budżetów dochodów państwowych wpływających w kraju Zariawszańskim.

9. Suma zapomóg dla skarbu, wpływających z postronnych źródeł, powiększona została o 1,332,957 rub., stosownie do powiększenia rozchodów, które zaliczają się na karb pomienionych źródeł.

10. Preliminowanie sumy rozmaitych wypadkowych i drobnych dochodów powiększone zostało o 1,518,956 rub., odpowiednio do obliczeń rzeczywistego wpływu tych dochodów.

11. Oprócz wymienionych głównych źródeł wzrostu dochodów, dość znaczne ich powiększenie okazuje się w ołpatach za prowadzenie handlu i przemysłu o 212,600 rub., w podatku górniczym o 206,205 rub., w dochodzie mennicznym o 259,954 rub., w dochodzie pocztowym o 166,896 rub., telegraficznym o 270006 rub., leśnym o 196867 rub. w dochodach kraju zakaukazkiego o 404,350 rub. Daléj w różnych drobnych pozycjach podwyższenie dochodów wynosi 966,275 rub. Powiększenie budżetowego obliczenia tych dochodów ma za główną podstawę obrachunki rzeczywistego ich wpływu w ostatnich latach.

Zmniejszenie zwyczajnych dochodów w porównaniu z preliminowaniami 1872 r. jest spodziewane: w podatkach o 1,543,661 rub., w dochodzie z soli o 1,105,620 rub., i w rozmaitych drobnych pozycjach dochodu o 365,628 rub. Zmniejszenie w sumie podatków, zależy głównie od zamienienia części podatku czynszowego byłych włościan rządowych gubernij zachodnich (1,516,586 rub.) na wypłaty skupowe, zapisane w skutku tego do oddziału dochodów ze sprzedaży własności rządowych, w części zaś z zmniejszenia liczby płacących pogłówne, w skutku przeniesień do drugich stanów i ograniczenia wchodzącéj do tego dochodu opłaty procentowéj w guberniach zachodnich. Zmniejszenie w dochodzie solnym pochodzi głównie z powodu przypuszczanego ograniczenia sprzedaży soli rządowéj w guberniach Królestwa polskiego, w skutku wprowadzenia w tych guberniach od 1 stycznia 1873 roku wolnego handlu solą; stały zaś dochód z tego źródła—akcyza od soli — pozostaje w rozmiarze preliminowania 1872 r. (8800000 rub.)

III. W porównaniu z budżetetem państwa na 1872 rok, zwyczajne (rzeczywiste) rozchody państwowe w 1873 roku powiększają się o 24,752,370 rub., rozchody zwrotne zmniejszają się o 184,555 rub., i rozchody pokrywane przez specjalne zasoby, zmniejszają się o 4,059,234 rub., odpowiednio do takiegoż zmniejszenia w budżecie dochodów. W skutku tego ogólna suma wszystkich rozchodów budżetowych w budżecie na 1873 r., w porównaniu z 1873 r. okazuje się powiększoną o 20,508,588 rubli.

Co do oddzielnych działów *rozchodów zwyczajnych*, w jednych pozycjach budżetu na 1873 rok okazuje się powiększenie rozchodów o 24,906,573 rub., w innych pozycjach zmniejszenie o 154,203 rub.

Główne pozycje powiększenia rozchodów, są następujące:

1. Wypłaty co do długu publicznego powiększają się o 4,680,014 rub. Całe powiększenie spada na pozycje wypłaty procentów i umorzenie konsolidowych obligacyj rosyjskich kolei żelaznych (o 5,462,178 rub. sr.) Rozchód ten ulega stopniowemu zwrotowi, stosownie do zobowiązań towarzystw pomienionych kolei i ma charakter pożyczki, zabezpieczonéj przez kapitały i majątek to-

warzystw. W innych wypłatach długu publicznego, rozchód zmniejsza się o 782,144 rubli srebrem.

2. Rozchody ministerstwa wojny w ogólnéj sumie powiększają się o 9,041,891 rubli, głównie w działach pieniężnego żołdu wojsk o 359,934 rub. sr., zaopatrzenia w prowjant o 2,801,659 rub., furażu o 1,402,283 rub. sr., zaopatrzenia w efekty o 755,950 rub. sr., zaopatrzenia wojsk w kwatery o 1,378,133 rub. (w skutku zamienienia części powinności kwaterunkowéj w naturze na opłaty pieniężne) utrzymania artylerji w wojskach i twierdzach o 1,217,065 rub. sr., rozchodów administracyjnych: na utrzymanie zarządu miejscowego o 452,668 rub. sr. i na komenderówki, objazdy, sztafety, ekstraordynarja i t. p. o 918,103 rub. sr., utrzymania gmachów i fortyfikacyj o 230,994 rub. sr.; daléj na rozmaite inne rozchody powiększenie wynosi 260,424 rub. sr. W czterech pozycjach budżetu, rozchody wojskowe zmniejszają się o 730,862 rs. w tej liczbie na przysposobienie ogniowych pocisków i zapasów o 479,305 rub. sr. i na remontę mienia inżynierji o 150,550 rubli srebrem.

3. Rozchody ministerstwa marynarki, powiększone zostały o 3,893,201 rub. sr., głównie w działach: robót przy budowie statków o 2.129,319 rub. sr., żeglugi wewnętrznéj o 767,782 rub., żołdu pieniężnego o 386,385 rs. i rozchdów na gmachy i lokale o 461,263 rubli srebrem.

4. Rozchody ministerstwa finansów powiększają się w ogólnéj cyfrze o 822,397 rubli srebrem; w oddzielnych pozycjach powiększenie rozchodów głównie okazuje się: przysposobienia dział i pocisków dla ministerstw wojny i marynarki o 443,877 rub., czasowego powiększenia przysposobienia papierów państwowych o 270,221 rs. utrzymania zarządów miejscowych o 303,052 rs. (głównie na powiększenie płacy straży granicznéj) i rozchodów operacyjnych na przedmioty wydziałów akcyznego, celnego, mennicznego i górniczego o 256,949 rs. Na różne inne przedmioty potrzeb publicznych powiększenie rozchodu wynosi 262,895 rs. Pojedyncze pozycje rozchodów na obrót, są zmniejszone: wypłaty emerytur i różnych wsparć o 354,140 rs., przeważnie z powodu zmniejszenia liczby niższych wojskowych, mających prawo do wsparć jednorazowych, nadzwyczajnych rozchodów ogólnego zarządu w guberniach o 319,000 rubli srebrem i na rozmaite inne przedmioty o 41,477 rubli srebrem.

5. Rozchody w wydziale ministerstwa spraw wewnętrznych powiększają się w ogólnéj cyfrze o 414,002 ruble srebrem. Powiększenie w oddzielnych rozchodach spada w największych rozmiarach: na utrzymanie więzień, etapów i urządzenie zsyłanych do ciężkich robót 592,332 rubli srebrem, na utrzymanie administracji gubernialnéj 268,897 rubli sr. na dopłatę za utrzymanie koni pocztowych o 209,952 ruble i na inne rozchody do 65,890 rs. W 10 pozycjach rozchody zmniejszają się o 723,069. rub.

6. W wydziale ministerstwa oświecenia publicznego rozchody powiększają się w ogólnéj cyfrze 1.047,014 rub. Największe powiększenie w oddzielnych pozycjach przypada na utrzymanie gimnazjów o 446,617 rub. na utrzymanie szkół powiatowych, parafialnych, elementarnych i oddzielnych zakładów naukowych o 328,984 rub. uniwersytetów i liceów o 126,936 rub. i na rozchody naukowe w wydziale grecko-unickim o 141,179 rub.

7. W wydziale ministerstwa dróg komunikacji ogólna cyfra powiększenia budżetu rozchodów wynosi 4.199,088 rub. Powiększenie zależy przeważnie od wyznaczenia na wypłaty zapomóg (potrąceń) towarzystwom kolei żelaznych w 1873 r. w porównaniu 1872 r. więcéj o 4,460,335 rub., stosownie do spodziewanego dochodu z eksploatacji tych kolei.

Daléj w innych wydziałach zarządu państwa, rozchody powiększają się w wydziale najwyższych instytucyj rządowych o 46,539 rub., w wydziale najświętobliwszego synodu o 153,509 rub., ministerstwa sprawiedliwości o 19,508 rub. kontroli państwa o 43.404 i cywilnego zarządu Kraju zakaukazkiego o 545,926 rub.

Zmniejszenie dochodów okazuje się: w wydziale ministerstwa spraw zagranicznych o 20,526 rub., ministerstwa dóbr rządowych o 117,081 rub., głównego zarządu stadnin koni rządowych o 15,298 rub. i w wydziale sprawiedliwości w guberniach Królestwa pol. skiego o 1,298 rub.

Z wyżéj przytoczonych wywodów okazuje się, że ogólna suma wszystkich preliminowanych w budżecie 1873 r. dochodów pokrywa całą sumę przypuszczanych w budżecie rozchodów, a nawet nieco przewyższa tę ostatnią (o 27,672 rub.).

Pewność przypuszczeń powiększenia dochodów w budżecie 1873 r. popierają już uwydatnione rezultaty budżetów lat poprzednich: rzeczywisty wpływ zwyczajnych (rzeczywistych) dochodów państwa, który w okresie budżetowym 1868 r. wynosił 421000,000 rub, ciągle podwyższał się: w 1869 roku do 457,000,000 rub. w 1870 r. do 480,000,000 rub., a w 1871 r. doszedł do 508,000,000 rub. co już przewyższa zatwierdzone obecnie na 1873 r. preliminowanie (495,000,000 rub.) o 13,000,000 rub. Rzeczywiste rezultaty preliminowań budżetowych 1872 r., rozumie się nie mogły jeszcze całkowicie uwydatnić się; ale niewątpliwem jest, że wpływ dochodów państwa w 1872 r. dał zupełną możność pokrycia wszystkich wymaganych rozchodów, pomimo znacznego ich powiększenia w porównaniu z preliminowaniami budżetu, bez uciekania się do podwyższenia podatków, ani do środków kredytu. *D. W.*

Przebieg interesów na giełdzie berlińskiéj w zeszłym tygodniu przedstawia codzień się zmieniającą fizjognomję w usposobieniu traktowania wszystkich papierów tak publicznych jak i spekulacyjnych—o ile bowiem ruch zwyżkowy w jednym dniu zyskał przewagę, o tyle w drugim utracił z swéj siły, głównie z braku zleceń prywatnéj publiczności, która jeszcze nie wróciła do spokojnego poglądu, i zaufania do obrotów giełdowych, chwiejność ta jednakże z końcem tygodnia ustała, kiedy pomyślne okoliczności, na ustalenie się tendencji ku zwyżce, się składały. Regulacje końcomiesięczne, tak ważny wpływ na stan normalny tamecznéj giełdy wywierające, ukończone zostały bez wywołania jakichkolwiek trudności. Obfitość gotówki jest tak znaczną, że wypłaty na rachunek francuzkiego rządu w d. 6 lutego przypadające bez gwałtownych wysileń uskutecznione zostaną. Wreszcie zredukowanie stopy skupu przez Bank angielski na $3\frac{1}{2}\%$ sprowadzi za sobą niezawodnie i obniżenie dyskonta przez Bank berliński. W ruchu tym zyskały przeważnie Lombardy, akcje kolei żelaznych, akcje banków i zakładów przemysłowych pierwszorzędnych. Co do naszych wartości zmiennych, te prawie na jednostojnem pozostały ustosunkowaniu—jedynie z nas obchodzących papierów, w przeważnym obrocie i z podwyższonym kursem traktowane zostały pożyczki premjowe 1 i 2 emisji.

Giełda wiedeńska w ciągłych pozostaje konwulsyjnych fluktuacjach—wrażenie ogromne wywołała wiadomość o aresztowaniu dyrektorów Towarzystwa budowlanego—chociaż z drugiéj strony umysły tem uspokojone być powinny, że interesy przez rząd są kontrolowane i że wszelkie przekroczenia praw i obowiązujących ustaw, surowo będą skarcone.

Sytuacja naszéj giełdy w zeszłym tygodniu się zmieniła — usposobienie naprężone nieco zwolniało i w normowaniu kursów weksli zagranicznych objawił się ruch cofający, który do końca operacyj giełdowych się utrzymał. Zauważaliśmy przybytek weksli z interesu wywozowego pochodzących—i spodziewać się należy że przy poprawieniu się dróg komunikacyjnych dla transportu zboża do spichrzów i wywózki drzewa z lasów do brzegów rzek spławnych, zasileni zostaniemy w większe ilości weksli zagranicznych, co na dalsze zniżenie kursów niezawodnie wpłynie. Tymczasem różnica tego tygodnia wynosi $\frac{1}{8}\%$ na wekslach pruskich, 1 kop. na Londynie, na Paryżu $7\frac{1}{2}$ kop., na Wiedniu 2 miesięcznym $\frac{1}{4}\%$ Obroty były następujące:

	Talarów	Londynu	Paryża	Wiedn.
d. 27 stycz.	78,500	2,300	87,000	—
28 „	37,000	—	—	5,000
29 „	90,000	,600	21,000	15,000
30 „	51,500	1,800	23,000	14,500
31 „	45,000	,400	10,000	15,000
1 lutego	33,000	—	5,000	15,000

W papierach publicznych obroty niebyły wielkiéj rozciągłości kursy małą tylko zmianę wykazują—Listy zastawne 4 1 i 2 Serji oraz Listy zastawne 5% zyskały podwyżkę 5 kop.— Listy likwidacyjne straciły 5 kop. i Listy zastawne m. Warszawy 10 kop.: Cyfry szczegółowych operacyj porobionych są następujące:

	Lz. 1 S. 4%	2 S. 4%	Lz. 5%	Lz. m. W.	L. lik.
27 stycz.	—	—	10,000	7,000	10,500
28 „	—	—	15,000	27,000	—
29 „	—	—	6,000	16,500	15,000
30 „	—	—	10,000	—	12,000
31 „	—	—	19,000	—	32,000
1 lutego	—	—	—	—	—

KORESPONDENCJE I SPRAWOZDANIA.

Warszawa, *2 lutego. (Sprawozdanie tygodniowe o zbożu i produktach).* Stan powietrza od tygodnia zmienił się radykalnie; miejsce ciągłego kilkostopniowego ciepła, deszczów i błota, zastąpił coraz wzmagający się mróz i wiatr; zbyt mała tylko ilość śniegu, ze względu na urodzaje pól, nie jest zadawalniająca.

Według ostatnich wiadomości z Gdańska w pszenicy panował nastrój nieco ospały, wiadomości bowiem londyńskie brzmiały niepomyślnie. D. 30 b. m. sprzedano tylko 120 tonn i to z trudnością po cenach znów obniżonych; piękne mianowicie całkiem białe gatunki pszenicy straciły 1 — 2 tal. na tonnie; na dostawę usposobienie spokojne. Żyto bez zmian, obrotów na dostawę wcale nie było.

Na naszym targu w tygodniu upłynionym ruch był dość ożywiony, a mimo braku chęci kupna ceny płacono dobre. Tranzakcje terminowe mimo podaży nie przychodziły do skutku, na przeszkodzie bowiem stały ceny dość wygórowane, dozwalające spodziewać się obniżki raczéj jak zwyżki. *Pszenicy* dowozy koleją wynosiły do 2000 kor. w ogóle dobre. Na początku chęć kupna była dobra, potem jednak z ustaleniem się mroźnéj pogody i poprawieniu dróg. młynarze zwłaszcza w widokach zwiększenia się dowozów z kupnem się ociągali, co spowodowało niejaką dążność do obniżki pod koniec tygodnia. Płacono: za ziarno białe wyborowe rs. 9.50—9.70, za dobrą pstrą rs. 9.37½—9.45, za gatunki średnie rs. 8.85—9.30, za poślednie rs 7.80—807½. W *życie* obroty były ożywione, przy małéj nawet chęci kupna ceny mocno się trzymały; dowozy znaczne około 2000 korcy osią na targu i do 3000 kor. kolejami petersburską i brzesko-litewską; płacono rs. 5.10—5.40 (z odstawą do wiatraków). *Jęczmienia* obroty bardzo słabe, nabywano głównie dla wojska ceny się obniżyły; przybyło na targ około 600, koleją brzeską około 300 korcy, płacono za wyborowy 2 i 4-rorzęd. do browarów po rs. 4—4.35, gorszy na kaszę po rs. 3.60—3.90. *Owsa* dowozy koleją brzeską do 1500, osią na targ około 1000 korcy, płacono po rs. 2.10—2.15. *Groch* polny przy dowozie 500 kor. płacono rs. 3.60—4, na paszę 3—3.30. Fasola 6.90—7.50. *Tatarka* słabo, zakupy jedynie na wywóz za granicę, dowóz około 500 kor., po rs. 4—4.25. *Mąka* niezmiennie. *Rzepaku* koleją brzeską dowieziono do 1000 pudów, płacono pud po rs. 1.37 na wywóz zagranicę. *Makuchy* lniane przy dowozie 500 centn. po rs. 2.20, rzepakowe 400 korcy po rs. 1.80. *Okowity* cena hurtowa garnca rs. 1.36 — 1.38.

Łój rs. 5.05½—5.74½ za pud.

Wełna. W przeciągu ubiegłego miesiąca obroty wełny ograniczyły się na 7000 pudów, a mianowicie 5000 ruskiéj i 2000 polskiéj. Ruska sprzedaną została w różnych partjach po cenie Rs. 20.50 do rs. 25 za pud; polska po 500 pudów po tal. pol. 82½ za 132
500 „ „ 94
Z wyż wymienionych 7000 pudów kupili 500 p. fabrykanci z Rygi 500 panowie Freund z Poznania Haber Henschel i Lewy z Wrocławia.

Na późniejszą dostawę zakontraktowano kilka set cntnar. polskiéj wełny po tal. 82 do 86. Zapasy na składach są mało znaczące.

Cukier. W bieżącym tygodniu ceny cukru były bez zmiany. Oprócz kilku większych partyj zakupionych na spekulację, żadnych większych tranzakcyj dla Cesarstwa nie uskuteczniono. Kupowano w mniejszych partjach na miejscową potrzebę; Hermanów rs. 4.10 Ostrów, Oryszew, Leonów, Walentynów, Dobrzelini, Łyszkowice 4.05. Konstancję, Leśmierz, Rytwiany, 4, Leonów, Czersk, Michałów, Porzecze 3.95.—3 97½. Za większą partję Rudy pabianickiéj zapłacono po rsr. 4,05 do odebrania w przeciągu 2-ch miesięcy w Łodzi. W mączce panowało również cokolwiek słabsze usposobienie. Petersburg wstrzymuje się od większych zamówień, wyczekując niższych notowań z Kijowa; kupują tylko w mniejszych partyjkach po 3.30 do 3.45, za różne marki stosownie do gatunku i dobroci.

Petersburg, *26 stycznia* (Cukier). W tym tygodniu usposobienie na naszym cukrowym z wyjątkiem mączki, która się dosyć mocno trzymała, było nieco mniéj ożywione.

Mączka krystaliczna. Fabrykanci i niektórzy kupcy, usilnie starali się przeciwko wznoszeniu się cen oddziaływać i ceny uciskać, — bez skutku atoli. Spodziewać się jednak raczéj można czego innego, większość bowiem naszych fabrykantów nie jest dostatecznie w towar zaopatrzoną. Większych tranzakcyj nie zawierano. Towar gotowy w niewielkich ilościach traktowano po rs. 6—605.

Faryna. Ofiarowano liczne partje pochodzące z tanich zakupów, jednak bez nabywców. Wywierało to na rynek wpływ nader niekorzystny i grosiści od zakupów zupełnie się powstrzymali. Za pojedyncze beczki marek pierwszorzędnych osiągano rs. 6.05, 6.10; ofiarowano natomiast bezskutecznie: Michałów po rs. 6.05, Czersk po rs. 6, Krasiniec po rs. 6, F. S. i F. D. po rs. 5.90. Żądających chwilowo zupełnie prawie nie było i mniemamy, że większe partje z trudnością dałyby się umieścić, nawet o 5 kop. niżéj od cen wyż wskazanych.

Rafinada. W markach polskich miały miejsce niewielkie obroty po cenach następujących: Walentynów po rs. 7.10, Ostrów po rs. 6.05, Dobrzelin po rs. 7, Ruda po rs. 6.90. Marki miejscowe w znacznych partjach sprzedawane były po cenach niezmiennych.

Międzynarodowy Bank handlowy.

Gdańsk, *d. 26 stycznia (Sprawozdanie tyg.)* Przez cały tydzień powietrze było łagodne, ale pochmurne i dżdżyste. Wiatr zachodni.

Targi zbożowe w całéj Europie zachodniéj większem w tym tygodniu odznaczały się ożywieniem, a ceny skutkiem tego wszędzie prawie się podniosły i mają tendencję do dalszego wzmocnienia.

W Anglji na wszystkich nieomal targach w obrotach zbożowych niezwykły w tym tygodniu panował ruch i ożywienie.

Usposobienie w Londynie Liverpoolu i Hull, dzięki zmniejszającym się z każdym dniem dowozom, oraz doniesieniom z Nowego Yorku o znacznem tamże podniesieniu się cen mąki, bardzo było stałe, ceny zaś pszenicy w przeciągu upłynionego tygodnia stopniowo o 1 szyling się podniosły i prawdopodobnie więcéj jeszcze się wzmocnią, jeżeli dowozy znacznie się nie powiększą.

We Francji tranzakcje zbożowe spokojne. Pszenica lepszych gatunków, któréj dowozy wszędzie są słabe, po pełnych cenach zeszłego tygodnia chętnych znajdowała kupców, towar zaś podrzędny, w lichéj będący kondycji, którym wszystkie targi przepełnione, nie tak łatwo znajdował pomieszczenie.

W Belgji i Holandji przy miernym wprawdzie tylko pokupie, usposobienie panuje stałe.

W Berlinie i prowincjach Nadreńskich ceny pszenicy i żyta żadnéj nie uległy zmianie.

Stałe usposobienie targów zagranicznych wpłynęło także na ożywienie tranzakcyj zbożowych na naszym placu.

Przy słabych dowozach i niewielkim z tego powodu wyborze, lepsze mianowicie białe gatunki pszenicy po cenach o 1—1½ tal. od zeszłéj soboty wyższych, z łatwością było można umieścić; towar średni i podrzędny płacono po pełnych cenach zeszłego tygodnia.

Żyto, przy większym trochę odbycie o ½ t. na tonnie było dzisiaj droższe.

Sprzedano w tym tygodniu pszenicy ton 1200, żyta ton 280.

Płacono za 2000 f. wag cel. (czyli 1 tonnę) Za korz. war.

	Wagi hol.	tal.	Wag. pol.	rs. k. rs. k.
Pszenicy białéj	122.130	85—89	230.—245.	9.22.966
„ wys. ps.szkli.	126.131	84½88	237 247.	9,16.955
„ jasno pstréj	124.127	83½86	233—239.	9,01.933
„ pstréj	125.129	79—82	235—243.	8,55.889
Żyta krajowego	120.124	53½55	226—233.	549.571
Jęczmienia 2-rzęd.	108.115	46—50	203—217.	439.432
Grochu biał. podług gat.		41—44		4,46.478

Aleksander Makowski i Sp.

Lwów, *26 stycznia 1873 (Sprawozdanie tygodniowe).* W ostatnim tygodniu temperatura minęła ciągle charakter jesienny. Tylko 20-go b. m. rano termometr wskazywał 1 stopień zimna. Tegoroczny tak niepospolicie anormalny przebieg zimy zaczyna niepokoić gospodarzy wiejskich. Stan dróg był dość dobry a ceny frachtu normalne.

Ruch w handlu towarowym był normalny. Dla kolei żelaznéj arcyksięcia Albrechta nadchodzą ciągle znaczne transporty szyn a w przyszłym miesiącu sprowadzone zostaną wagony, których waga wynosić będzie około 100,000 centnarów. Część tego transportu odesłaną zostanie zapewnie z Przemyśla koleją łupkowską i dniestrzańską.—Transport węgla do Galicji a mianowicie do Bochni i Tarnowa jest nieznaczny. Łagodna temperatura jest jedyną przyczyną tego objawu. — Popyt na rzepak nie ożywił się a ceny oleju rzepakowego ciągle spadają. Za centnar tego artykułu płacono 25—26 złr. — Cena spiry-

tusu jest stałą. Ruch w tutejszych gorzelniach nie jest wielki, gdyż obrót ogranicza się tylko na potrzeby konsumcji. Niewielkie zapasy tego artykułu nadeszły do Galicji z Czech i Morawy.—Ruch w handlu cukrem nie doznał zmiany. W ostatnich ośmiu dniach przywieziono do Lwowa około 3000 centnarów tego artykułu. Za centnar płacono 32 — 33 złr. — Ceny szmat były stałe. Za centnar szmat w średnim gatunku płacono 7 złr.—7 złr. 50 cent.—Transporty mięsa i jaj na targ wiedeński ciągle wzrastają.—Transporty mąki do Galicji zwiększyły się w ostatnim tygodniu.

Ruch w handlu zbożowym był mierny. Przez granicę przywieziono do Husiatyna, Podwołoczysk i Nowosielicy około 25,000 centnarów pszenicy i żyta, które zakupiły w większéj części krajowe młyny parowe.—Producenci nie wystawiają na sprzedaż swoich zapasów zboża, do czego skłania ich anormalny przebieg tegorocznéj zimy. Zapasy te zostały już w znacznéj części wyczerpnięte. Pod względem wywozu zboża za granicę rok obecny należy do najniepomyślniejszych.

Na targach zamiejscowych ceny były następujące: *Bochnia*: pszenica 190 f. 5 złr. 50 ct., 6 złr. żyto 180 f. 4 złr. 20 cent.—4 złr. 60 ct., jęczmień 158 f. 3 złr. 20 cent. — 3 złr., 50 cent. owies 110 f. 1 złr. 60 ct.—1 złr. 80 ct. (Ceny powyższe mają za podstawę cent. *Tarnów*: pszenica 190 f. 12 złr., żyto 180 f. 9 złr., jęczmień 158 f. 6 złr., owies 112 f. 3 złr. Sytuacya pozostała od dawna niezmienioną. *Rzeszów*: pszenica 190 f. 13 złr. żyto 180 f. 10 złr., 50 cent. jęczmień 158 f. 7 złr., owies 110 f. 3 złr. 50 ct. Stagnacja trwa ciągle. *Jarosław*: pszenica 190 f. 11 złr. 50 cnt., —8 złr., 10 ct., jęczmień, 160 f. 7 złr.—8 złr. owies 112 f. 3 złr. 10 ct.,—3 złr. 40 cnt. Ruch był słaby. Z wschodnich powiatów przysłano nieznaczne zapasy żyta. *Brody*: pszenica 190 f. 9 złr.—9 złr. 25 ct., żyto 180 f. 6 złr. 50 ct.—7 złr., jęczmień 156 f. 5 złr. 80 ct., owies 112 f. 3 złr.—3 złr. 20 c., groch 200 f. 3 złr. 50 ctn.—8 złr. Ruch był ciągle bardzo słaby. *Tarnopol:* pszenica 190 f. 9 złr. 11 złr., żyto 180 f. 7 złr.—7 złr. 50 ct. jęczmień 158 f. 5 złr., 30 ct.—5 złr. 50 ct. owies 112 f. 3 złr.—3 złr. 25. ct. Dowóz zboża był nieznaczny.

Bydła rzeźnego i opasowego przywieziono w ostatnim tygodniu koleją lwowsko-czerniowiecko-jaską 1200 sztuk, które wysłano wprost do Wiednia. Z tutejszego targu odstawiono na dworzec kolei żelaznéj 120 wołów.

Wiadomości bieżące.

Akademja techniczna we Lwowie. Do ważnych wypadków, mogących w przyszłości dobre wydać owoce, piszą ze Lwowa do „Niwy“, policzyć wypada rozszerzenie zakresu naszéj Akademji technicznéj, przez uposażenie jéj kilkoma katedrami, na które zdolnych powołano ludzi. Przy rozwijającym się przemyśle, umiejętnych techników coraz większa potrzeba czuć się daje i przekonano się, że niejedna fabryka krajowa upadła skutkiem tego braku. Zawsze bowiem tylko z zagranicy, z wielkim kosztem sprowadzać trzeba ludzi, a często się na nich zawodzić, gdyż zwykle nie najzdolniejsi, nie najuczeńsi do nas przybywają. Lwowska akademja techniczna na kurs 6-letni, a co najlepsza co rok wymagane są egzaminy. Reorganizacja téj szkoły była obchodzona aktem uroczystym, miał mowę nowomianowany na katedrę matematyki prof. Zajączkowski z Warszawy, przemawiał niemniéj i rektor Strzelecki oraz ks. Leon Sapieha marszałek krajowy.

Projekt założenia w Warszawie zwierzyńca dla aklimatyzowania zwierząt i przyswajania rzadkich a użytecznych okazów, stopniowo przychodzi do skutku. Wydelegowana komisja pod przewodnictwem Policmajstra m. Warszawy pułkownika gwardji Kosińskiego, a złożona z pp. Wojdego budowniczego gubernialnego i Tomaszewskiego weterynarza, oraz zaproszonych w tym celu obywateli, zwiedziła w najdrobniejszych szczegółach wzrastający od lat kilku powoli, ale wytrwale „Zwierzyniec“ przy ulicy Hożéj pod Nr. 17, założony przez p. Ferdynanda Bartelsa, a prowadzony obecnie pod firmą Bartels, Kloss i sp. Komisja, o ile nam wiadomo, znalazła ten zakład odpowiedni zamierzonemu celowi. Zwierzyniec ów temi czasy powiększony został niektóremi okazami ptaków i zwierząt, jak np. *Strix bubo* (Puhacz olbrzymi) *Falco peregrinus* (sokół wędrowny); *Alanda alpestris* (skowronek alpejski); damski pinczerek zaprawiony do duszenia szczurów; *cwajnos*, rzadkość nadzwyczajna; ulmska dryga, niedźwiedzie polskie litewski i węgierski, wilki i t. p.

Drogi żelazne. W ostatnich dniach b. m. jak „Mosk. Wied.“ donoszą, odbędzie się w moskwie zjazd przedstawicieli dróg żelaznych w Rosji, celem zawarcia pomiędzy towarzystwami drogowemi umowy co do bezpośredniego przesyłania towarów, oraz przewozu osób i tłomoków pociągami pośpiesznemi.

Nowe banki handlowe. W mieście gub. Miński w Pińsku mają być niezadługo zawiązane akcyjne banki prywatne.

Druskienniki, słynne z wód mineralnych w guberni grodzieńskiéj, sprzedane zostały spółce na czele któréj stoi inżynier Michałowski. Spółka ma wprowadzić nowe ulepszenia i znakomicie rozszerzyć zakłady kąpielowe.

W Skierniewicach, zarząd dróg żelaznych warszawsko-wiedeńskiéj i bydgoskiéj ma stanowczo z tą wiosną przystąpić do wzniesienia nowego wielkiego dworca kolejowego.

Nowa cukrownia. W dobrach Zakrzówek, pow. janowskim, gub. lubelskiéj, pisze K. L., ma być przez spółkę wystawiona wielka fabryka cukru; budowa jéj ma się rozpocząć tego roku z wiosną, ku czemu przedsięwzięto już odpowiednie kroki. Na cukrownię jestto ze wszech miar dogodna miejscowość. Wisła blisko, grunty pod uprawę buraków w całéj okolicy odpowiednie, obfitość lasów w około, a i koléj żelazna blizko Zakrzówka jest projektowaną.

Od Redakcji.

Pragnąc rozszerzyć **dział korespondencyj orginalnych**—uprzejmie prosimy osoby którym ekonomiczny dobrobyt kraju nie jest obojętny, o stałą korespondencję do naszego pisma.—Bliższe objaśnienie co do warunków i **drukowane szczegółowe instrukcje** co do treści korespondencji—Redakcja na żądanie natychmiast przesyła.

Panu Młodyl... z nad Chomoru: Za korespondencję dzięki,—„Tygodnik“ oraz Szkice społeczne, pod opaską, wedle życzenia wysłane zostały. Prosimy o stałe listy nadal.

Od Redakcji.

Ogłoszenia wszelkiego rodzaju w Tygodniku przyjmują się za opłatą po kop. 5 od wiersza lub za jego miejsce.

Do **ogłoszeń** handlowych i przemysłowych, tak w **Tygodniku** jak i w drukującym się na rok **1873** Kalendarzu p. t. **Rocznik handlowo-przemysłowy** który w końcu b. m. wyjdzie z pod prasy mogą być dołączone wszelkie

próby i próbki w naturze

a mianowicie: **wszelkich materyj i tkanin, obić, papieru, skór, cerat, proszków, drobnych nasion** i t. p. w odpowiedniéj ilości dla rozdzielenia po pojedyńczych numerów, które

naklejane będą obok odnośnych ogłoszeń,

za opłatą od miejsca zajmowanego, stosunkowo taniéj jak za anons drukowany.

W **Roczniku handlowo-przemysłowym** pomieszczony będzie **wykaz** wszelkich fabryk, składów, magazynów i t. p. zakładów handlowo-przemysłowych,— w którym za **opłatą kop. 30** będą pomieszczone nadesłane **adresy firm** odpowiednich.

Giełda Petersburska.	28 Stycz.	24 Stycz.
Weksle na Londyn 730 728⁸ .	$32^{21}/_{32}{}^{11}/_{16}$	$32^{3}/_{4}{}^{23}/_{32}$
„ Amsterdam 3 m. . .	164	$163^{3}/_{4}$
„ Hamburg 3 „ . .	$276^{1}/_{4}$	$276^{1}/_{4}$
„ Paryż 3 „ . .	348	$348^{1}/_{4}$
5% Bilety Banku pań. 1 em. . .	95	$95^{1}/_{8}$
5% „ „ 2 em. . .	95	$94^{3}/_{4}$
5% „ „ 3 em. . .	$94^{1}/_{2}$	$94^{1}/_{2}$
5a Pożyczka Stieglitza	—	—
5% Poż. pr. z r. 1864 1 em. . .	$152^{1}/_{4}$	$151^{1}/_{2}$
5% „ „ „ 1866 2 em. . .	$154^{1}/_{4}$	$153^{1}/_{4}$
5% „ ros. ang. z r. 1870 .	$104^{1}/_{8}$	$104^{5}/_{8}$
5% Listy zastawne rosyjskie .	107	$107^{1}/_{2}$
Akcje dróg żel. Wiel. Tow. . .	$138^{3}/_{4}$	$138^{1}/_{2}$
Akcje dróg żel Warsz. Wiedeń.	$95^{1}/_{4}$	—
„ „ „ , Terespol.	115	115
Obligacje dróg żel. Wielk. Tow.	—	-
„ „ Mikołajewskiéj	110	110
„ „ Terespolskiéj	—	—
Warszawski Bank Handlowy . .	367	369
„ „ Dyskontowy .	--	—
Imperjały	605	603
Dyskonto	$7^{1}/_{4}$	$7^{1}/_{2}$
Odessa weksle na Londyn . . .	— —	— —

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WEKSLE.	Poniedz. d. 27.		Wtorek d. 28.		Środa d. 29.		Czwartek d. 30.		Piątek d. 31.		Sobota d. 1.	
	żądano	płacono	żądano	płacono	żądano	płacono	żądano	płacono	żądano	płacono	żądano	płacono
Berlin 100 t. a vista	109,95	109,65	$109,87^{1}/_{2}$	$109,57^{1}/_{2}$	$109,87^{1}/_{2}$	$109,57^{1}/_{2}$	109,80	109,50	$109,78^{1}/_{2}$	$109,42^{1}/_{2}$	$109,72^{1}/_{2}$	$109,42^{1}/_{2}$
Gdańsk dito dito	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamburg 300 B. M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Londyn 1 ft. st. 3 miesiące	7,35	7,33	$7,34^{1}/_{2}$	—	$7,34^{1}/_{2}$	—	$7,34^{1}/_{2}$	$7,32^{1}/_{2}$	$7.34^{1}/_{2}$	7,32	$7,34^{1}/_{2}$	7.32
Paryż 300 franków 10 dni	87,45	87,15	$87,37^{1}/_{2}$	—	87,45	87,15	87,45	87,15	$87,37^{1}/_{2}$	—	$87,37^{1}/_{2}$	—
Wiedeń 150 fl. 2 m.	100,35	—	$100,12^{1}/_{2}$	--	100,20	99,90	100,20	—	100,20	99,90	100,20	99,90
a vista	—	—	—	—	—	—	101,10	100,80	101,10	100,80	—	—
Petersburg 100 rs. 3 mies.	98,50	—	98,50	—	98,50	—	98,50	—	98,50	—	98,50	-
a vista	100,	..	100,	—	100,	—	100,	--	100,10	99,90	100,	99,85
Moskwa 100 rs. 1 mies.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
AKCJE i OBLIGACJE.												
Akcje wielkiéj kompanji kolei żel. za 125 rs. .	—	138,	—	138,	—	137,75	—	137,50	—	137,75	—	138,
$4^{1}/_{2}$ % obl. dito 2000 fr. 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96,	—	—
Akcje kolei żel. Warsz. Wiedeń.	96	—	95,50	95	9550	95	95,50	95	95,50	95	96	95,50
Obl. drog. żel. Warsz. Wied. po 500 fr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83,	—	—
5% obl. Warsz. Wied. 100 tal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103,	—	—
Akcje kolei żel. Warsz. Bydgosk. 100 rs. . . .	73,25	72,75	73,25	72,75	73,25	72,75	73,	—	72,75	72,25	72,75	—
„ „ „ „ „ 500 „	77,25	76,75	77,25	76,75	77,25	76,75	77,25	—	77,25	-	77,25	—
5% Akcje kolei żel. Warsz. Teresp.	117,	116,	117,	116,	117,	116,	117,	116,	117,	116,	116,50	115,50
Obligi „ „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106,50	—	—
5% Akcje „ „ Fabr. Łodzkiéj	107,50	—	107,	—	107,50	106,50	107,	—	107,50	106,50	107,50	106,25
Akcje B.H. W. z wpłatą 250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	370,	360,
„ B. H. w Ł. rs. (250) z wp. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	123,	—	—	—
„ Banku Dyskon. rs. (250)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Warsz. Tow. ubez. od ogn. z wpł. 125 rs.	127,	126,	—	—	128,	127,	128,	127,	127,50	—	-	—
„ Tow. Łaz. Łaź. (excl div) 500 rs.	500,	--	500.	—	—	—	—	—	500,	—	—	—
PAPIERY PUBLICZNE.												
Obligi skarbowe rs. 100	—	—	—	--	—	—	—	—	90	89,50	—	—
„ cząstkowe złp. 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111,	—	—
Certyfikaty Ban kowe A. złp. 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	—
„ „ B. „ 200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34'	—	—
„ „ bezprocentowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	- '	—	—
Dowody Komis. Likwid. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80,	—	—
Listy zastawne 100 rs. 1-a serja	94,45	94,15	94,45	94,15	94.50	94,20	94,45	94,15	94,60	94,20	94,50	94,20
„ „ 100 „ 2-éj	93,45	93,15	93,40	93,15	93,50	93,20	93,45	93,15	93,45	93,15	93,50	93,20
„ „ nowe z r. 1869	93,45	93,15	93, 40	93,15	93,50	93,20	93,45	93,15	93,45	93,15	93,50	93,20
Obligi Tow. Kred. Ziemsk. za 100 rs.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Listy zastawne Miasta Warszawy	89,10	88,80	88,95	88,65	88,80	88,50	88,80	88,50	88,80	88,50	89,	88,70
4% Listy likwidacyjne	79,50	79,20	79,45	79,15	79,50	79,15	79,55	79,25	79,45	79,15	79,45	79,15
5-ta pożyczka Rosyjska z r. 1864 Stieglitza . .	—	90	—	—	—	—	—	—	—	90,	—	—
6-ta „ „ „ 1865 „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5% Bilety Banku Państwa z r. 1860	—	—	95	—	95,50	95	9550	95	95,50	95	95,50	95
4% Metaliki za Luty	—	—	100,35	—	—	—	—	—	100,25	—	100,25	—
„ Sierpień	—	—	100,35	—	—	—	—	—	100,25	—	100,25	—
5% Pożyczka Rosyjska premjowa z r. 1864 . .	151,	—	151,	—	152,	—	153,	—	153,	—	153,	—
„ „ „ ostemplowana	151,	—	151,	—	152,	—	153,	—	153,	—	152,	—
„ „ „ 1866	152,50	—	152,50	151,50	153,75	—	154,	—	154,	—	155,	—
„ „ „ ostemplowana	152,50	—	152,50	151,50	153,75	—	154,	—	154,	—	155,	—
5% Listy Zastawne Rosyjskie	508,	—	108,	—	108,	—	107,75	—	107,75	—	107,50	—
MONETY i BANKNOTY.												
Półimperjał . . . . rs.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	—
Dukaty holenderskie nowe . . . . „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,60	—	—
„ austrjackie . . . . „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pruskie bilety Kassowe . . . . „	—	—	—	—	—	—	—	—	$110^{1}/_{4}$	—	—	—
Bilety bankowe austrjackie . . . . „	—	—	—	—	—	—	—	—	$68^{1}/_{4}$	—	—	—

Wartość kuponu d. 1 b. m. Listów zastawnych starych $43^{1}/_{3}$ nowych $54^{1}/_{6}$, L. Z. m. Warszawy $166^{2}/_{3}$, listy likwid. $66^{2}/_{3}$, obligi skarb. $133^{1}/_{3}$, Poż. prem. 1 em. 25, 2 em. $191^{2}/_{3}$.

Wydawcy **L. Redlich i A. Bachner.** Дозволено Цензурою. 22 Января (3 Февраля) 1873 г. Redaktor **S. Czarnowski.**

w Drukarni S. Orgelbranda Synów, ulica Bednarska Nr. 20 nowy.